

БЕРЛЯНД Григорій Мойсейович



Берлянд Григорій Мойсейович народився 10 травня 1905 р. м. Мурафа колишнього Ямпольського повіту Подольської губернії, нині Вінницької області.

В 1923 р. по закінченню Київської електропрофшколи (1922 – 1923 р.р.), Григорій Мойсейович поступив до Київського електротехнічного інституту, який закінчив в 1929 р., отримавши спеціальність інженер-електрик. Під час навчання в інституті, Г. М. Берлянд розпочав свою викладацьку діяльність в якості викладача підгоночних курсів з вищої математики.

Після закінчення інституту Григорій Мойсейович був призваний до лав Червоної армії, де проходив службу з 4 січня по 24 листопада 1930 р. в 3-му полку зв'язку УВО в м. Харкові, де закінчив однорічні курси та вийшов у запас в званні командира взводу.

З кінця 1930 р. по 1932 р. Г. М. Берлянд працював інженером-електриком Харківського відділення енергобудівництва і паралельно з цим розпочав викладацьку діяльність в Харківському автодорожньому інституті на кафедрі вищої математики (22.04.1931 – 07.08.1932 р.р.). 04.08.1932 р. Григорія Мойсейовича запросили до Харківського інженерно-педагогічного інституту, де він працював деканом факультету, доцентом кафедри вищої математики. В ХІІІ він працював до ліквідації інституту, тобто до 25.05.1934 р.

В червні 1934 р. Григорій Мойсейович розпочав роботу в Харківському інституті інженерів комунального будівництва. Збереглися записи в особистій справі Г. М. Берлянда: «11.06.1934 р. – керівник фізико-математичної кафедри. Наказ № 76 від 11.06.1934 р.». Саме з цієї дати – першого задокументованого нагадування – ми можемо відрхувувати дату створення кафедри вищої математики Харківського інституту інженерів комунального будівництва. Керівництво кафедрою Григорій Мойсейович поєднував з керівництвом деканатом екстернатури, до якого він приступив у вересні 1937 р.

Григорій Мойсейович Берлянд очолював кафедру вищої математики до 1938 р., передавши кермо керування своєму товаришу, Сигідіну Марку Давидовичу, з яким працював пліч-о-пліч протягом наступних 30 років.

Проходження служби в УИИКСе

тов. Берлянд Григорій Мойсейович

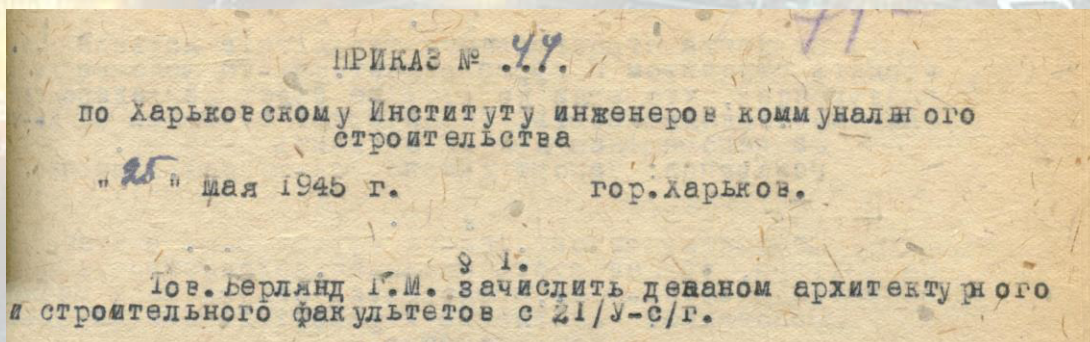
Дата	Должность	Приказ о зачислении
11.06.34	руководитель физико-математической кафедры	чр. 76 от 11.06.34
11.06.34	декан экстернатуры	чр. 45 от 11.06.34
11.06.34	и.о. доцента кафедры геометрии и деканом сир. и архит. фак-тов	чр. 45 от 11.06.34
11.06.34	ст. преподав. Высшей математики и декан сир.-го фак-та	чр. 94 от 16.06.34
11.06.34	ассистент В. математики	чр. 135 от 16.06.34
11.06.34	и.о. доцента В. математики	чр. 134 от 16.06.34
11.06.34	ст. преподав. Выс. математики	чр. 308 от 16.06.34

Запис з трудової книжки Г. М. Берлянда



Випуск студентів ХІКБ 1938 р.

Велика Вітчизняна війна внесла свої корективи у плани молодого керівника. З 15 жовтня 1941 року Григорій Мойсейович був призваний до служби в Чкаловському училищі зенітної артилерії, де викладав електротехніку та ПУАЗО. З ЧУЗА за запитом Наркомгоспа УРСР він був відкликаний в червні 1945 р. для продовження роботи до ХІКБ.



Наказ по ХІКБ від 25.05.1945 р.

Вся подальша трудова діяльність Григорія Мойсейовича була пов'язана виключно з нашим інститутом. В його трудовій книжці збереглися записи:

«Зарахувати в.о. доцента кафедри нарисної геометрії та деканом факультету будівництва та архітектури. Наказ № 65 від 22.06.1945 р.

Зарахувати старшим викладачем кафедри вищої математики і деканом будівельного факультету. Наказ № 94 від 16.09.1945 р.

Зарахувати асистентом кафедри вищої математики. Наказ № 133 від 06.07.1950 р.

Зарахувати в. о. доцента кафедри вищої математики. Наказ № 134 від 05.05.1960 р.

Зарахувати старшим викладачем кафедри вищої математики. Наказ № 306 від 06.09.1960 р.»

В 1936 р. була видана двома виданнями тиражем по 10 000 екземплярів робота Г. М. Берлянда «Таблицы по элементарной и высшей математике».

Викладацький труд Григорія Мойсейовича в часи Великої вітчизняної війни був відзначений державною нагородою – медаллю «За доблестный труд в Великой отечественной войне 1941 – 1945 г.г.». В мирні часи діяльність Г. М. Берлянда теж відзначалася на високому рівні: в 1975 р. він був нагороджений нагрудним значком «За відмінні досягнення в роботі» в області вищої освіти СРСР за багаторічну плідну науково-педагогічну діяльність по підготовці висококваліфікованих спеціалістів та наукових кадрів; в 1978 р. Почесною грамотою Міністерства вищої та середньої спеціальної освіти УРСР.

Особистість Григорія Мойсейовича проглядається навіть із офіційних рядків «ділової та політичної характеристики», яку давали в ті часи:

«Еще будучи студентом Киевского электротехнического института, тов. Берлянд Г. М. был привлечен профессурою Института к преподавательской работе со студентами и выполнял по существу ассистентские обязанности с 1925 по 1929 г. Глубокие знания и большие педагогические способности, обнаруженные им еще в студенческие годы, обеспечили высококачественное и талантливое преподавание им высшей математики в высшей школе тотчас после окончания им Института. Его преподавательская деятельность в Харьковском институте инженеров коммунального строительства неизменно имела высокую оценку кафедры высшей математики.

Наряду с преподавательской деятельностью тов. Берлянд Г. М. в течение многих лет (начиная с 1932 г.) вел административную работу в Институте в качестве декана, обнаружив большую энергию, организаторские способности и всестороннее знание педагогического процесса».

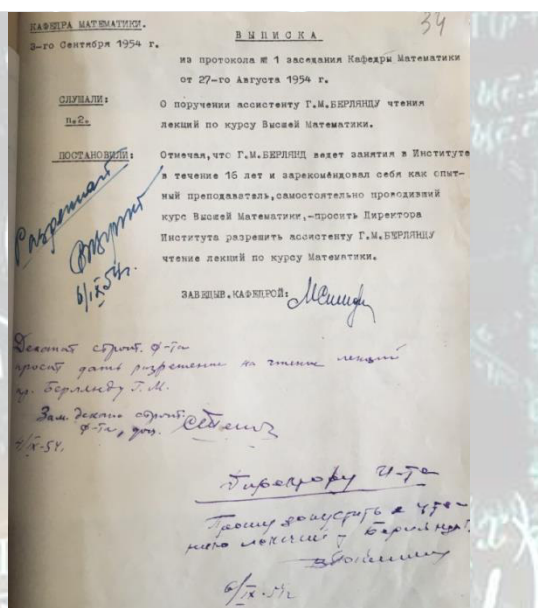
На коло наукових інтересів Григорія Мойсейовича великою мірою впливала викладацька робота в нашому інституті. Відомо, що він працював над темою, яка мала практичний інтерес: «О застосуванні диференціальних рівнянь до задач будівельної практики».

Григорій Мойсейович – перший керівник кафедри вищої математики, який розпочав викладацьку діяльність ще в студентські роки, все своє життя був вимушений доводити свою професійну відповідність. Незважаючи на колосальний досвід, він так і не отримав наукового звання. Керівництво інституту неодноразово клопотало перед Комітетом по справах вищої школи при РНК СРСР про можливість обіймати посаду доценту, але завжди отримували відмову за бюрократичними відписками «не має підстави».

Підставою для клопотання про надання Г. М. Берлянду наукового звання доцента було визнання його високих заслуг у педагогічній та організаційній діяльності: «Тяжіння до математичних наук примусили т. Г. М. Берлянда відмовитися від керівної інженерної діяльності і перейти до викладання математики у вищих навчальних закладах. Вже в 1932 р. він був призначений професором і завідувачем кафедри спочатку в Харківському інституті організації територій, а потім – в Харківському інституті інженерів комунального будівництва. Ці відповідальні посади доручаються т. Г. М. Берлянду у повній відповідності з його високими даними майстера-педагога».

Зацікавленість визивають й деякі особливості організації навчального процесу 65 років тому. Так, наприклад, досвідченому викладачу, першому керівнику кафедри, який не мав вченого ступеня, дозвіл на проведення лекційних занять надався на підставі рішення засідання кафедри особисто Ректором інституту.

За роки плідної роботи в інституті Григорія Мойсейовича неодноразово преміювали та відзначали у наказах, він мав заохочення й від Наркомгоспу УРСР за ініціативність, високу кваліфікацію та організаційні здібності.



Витяг з протоколу засідання кафедри вищої математики від 27.08.1954 р.



Г. М. Берлянд, 1961 р.

Колеги високо оцінювали діяльність Г. М. Берлянда, по виході на пенсію в 1978 р., керівництво та місцевий комітет ХПКБ клопотали перед Міністерством вищої та середньої спеціальної освіти УРСР про нагородження Григорія Мойсейовича Почесною грамотою.

Григорій Мойсейович був не тільки першим керівником кафедри вищої математики, а й одним з небагатьох, хто віддав нашому Університету більше 40 років плідної праці.